

Η ΠΙΕΣΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Να βγάλουμε στην ανεργία την πολιτική των ισορροπιών

Οι αριθμοί της ανεργίας ξαναβρίσκονται σε ανοδική τροχιά -βέβαια, με διαφορετική μεθοδολογία. Η επιστροφή της ανεργίας σε ανοδική τροχιά γίνεται σε διαφορετικές συνθήκες απ' ό,τι σε προηγούμενα χρόνια. Το αντίστοιχο ποσοστό ανεργίας (γύρω στο 10%) συνοδεύεται από μία οικονομία με επιταχυνόμενους ρυθμούς μεγέθυνσης και αύξησης των πραγματικών εισοδημάτων σε συνολικό επίπεδο. Εκτός από την αισιόδοξη διάσταση η οποία διαχέει μια τέτοια ανοδική οικονομία -σε αντίθεση με μια καθοδική οικονομία και με πραγματικά εισοδήματα σε συρρίκνωση, όπως σήμερα- ακόμη και η ίδια η πραγματικότητα της ανεργίας για τον άνεργο είναι διαφορετική. Οι προσδοκίες του είναι πιο αισιόδοξες, το εισόδημα άλλων μελών της οικογένειας υπάρχει ή βελτιώνεται, οι κίνδυνοι απώλειας της εργασίας τους είναι περισσότερο περιορισμένοι, οι ευκαιρίες του σε πρόσκαιρες εργασίες στην παραοικονομία είναι περισσότερες.

Η ελληνική κοινωνία είναι, ταυτόχρονα, σκληρή και προστατευτική απέναντι στον άνεργο. Σκληρή σε συλλογικό επίπεδο, προστατευτική σε οικογενειακό επίπεδο -όσο μπορεί.

Μέσα από μία ιδιότυπη ανοχή του κράτους, αλλά και των ίδιων των εργαζόμενων και της συνδικαλιστικής τους εκπροσώπησης, και μια μαζική προσφυγή επιχειρήσεων, επαγγελματιών, δημοσίου, ακόμη και νοικοκυριών σε φθινό μεταναστευτικό εργατικό δυναμικό στον αγροτικό, το βιομηχανικό, τον κατασκευαστικό, τον τουριστικό ή τον τομέα μεταφορών, εν μέρει συ-

Στο πιο σημαντικό και πιεστικό κοινωνικό πρόβλημα της ανεργίας (και σε πολλά άλλα), και τώρα και στο παρελθόν, η πολιτική (και οι πολιτικοί) αντί να λειτουργεί πολιτικά, αντί να δίνει λύσεις, αναζητεί μεθόδους ώστε στο όνομα δήθεν κοινωνικών ισορροπιών, που πρέπει να διαφυλαχθούν να δίνει "δήθεν λύσεις"

νειδιτά και εν μέρει ασυνείδητα, κτυπήθηκαν οι συλλογικές αξίες της εξεύρεσης εργασίας για τους "εκτός των τειχών", η αξία της εσωτερικής κοινωνικής συνοχής και ένα συλλογικό κεφάλαιο της κοινωνίας: Η νεολαία. Οι μετανάστες και αυτοί αντιμετωπίζονται ως πολίτες τέταρτης κατηγορίας από μια κοινωνία που επιβάλλεται για τα ανθρωπίνως δικαιώματα και την πίστη της στα δημοκρατικά ιδεώδη, που επί δεκαετίες υστερούσε για τα δικαιώματα των Ελλήνων μεταναστών σε άλλες χώρες και που πιπιλίζει αδιάκοπα τις έννοιες της συνοχής, της κοινωνικής σύγκλισης και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Η επιστροφή της ανεργίας σε υψηλά επίπεδα έχει διαβρωτικές συνέπειες. Φουντώνει τον κοινωνικό αποκλεισμό, τροφοδοτεί την εγκληματικότητα, την εκμετάλλευση, την ανασφάλεια.

Η αβεβαιότητα, ο φόβος, η περικρατάκωση που έχουν ήδη κάνει πολύ ορατή την παρουσία τους σε πολλά σημεία των αστικών κέντρων και της χώρας είναι καταλυτικά και για την οικονομία. Ο συνδυασμός τους με τη βαρύτητα -και κάθε άλλο παρά ήπια- προσαρμογή που συνεπάγεται η μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος από το 6% του ΑΕΠ σε επίπεδο κάτω του 3% σε 2 χρόνια δημιουργεί ένα πολύ ανησυχητικό τοπίο.

ΓΡΑΦΕΙ

**Ο ΤΑΣΟΣ
ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ**
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ

Αν σε αυτό προστεθούν και οι ισχυρές ανησυχίες από το άνοιγμα της αγοράς στον διεθνή ανταγωνισμό, η προοπτική γίνεται ακόμη πιο δυσοίωνη, καθώς τα στρώματα των άνεργων εργατών, υπαλλήλων, πτυχιούχων και μεταναστών θα κινδυνεύουν να διευρυνθούν και με άλλους επαγγελματίες.

Τα παραπάνω, πέρα από το να δημιουργούν μία δυσοίωνη προοπτική για το επόμενο διάστημα, στην ουσία υποδηλώνουν την ανάγκη να περάσει η πολιτική σε δράση. Στο πιο σημαντικό και πιεστικό κοινωνικό πρόβλημα της ανεργίας (και σε πολλά άλλα), και τώρα και στο παρελθόν, η πολιτική (και οι πολιτικοί) αντί να λειτουργεί πολιτικά, αντί να δίνει λύσεις, αναζητεί μεθόδους ώστε στο όνομα δήθεν κοινωνικών ισορροπιών, που πρέπει να διαφυλαχθούν να δίνει "δήθεν λύσεις".

Να εμφανίζεται, ότι κάτι κάνει. Και, λαμβάνοντας υπόψη κάθε ισορροπία που θα μπορούσε να δημιουργήσει πολιτικές τριβές, να παράγει ένα ουσιαστικά μηδανικό αποτέλεσμα. Στην ουσία, στο όνομα της ισορροπίας και της κοινωνικής ισορροπίας, λειτουργεί με ανάληπτο τρόπο, αφού έτσι το πρόβλημα παραμένει αναλλοίωτο και κτυπά ευθέως τα κοινωνικά στρώματα που το υφίστανται.

Όμως, η πολιτική -φυσικά, λαμβάνοντας υπόψη κοινωνικές ή άλλες παραμέτρους- είναι για να συγκρούεται με τα προβλήματα, όχι για να τα αποφεύγει διά της τεθλασμένης.

Η ελληνική οικονομία έχει έντονο πρόβλημα για το τι παράγει, ποιες ανταγωνιστικές παραγωγικές δυνάμεις δημιουργεί, ποιες μακροοικονομικές και διαρθρωτικές πολιτικές ακολουθεί, πόσο αποτελεσματικές είναι αυτές, πόσο ανθεκτικό και δυναμικό κάνουν το παραγωγικό μας σύστημα σε ένα διεθνή ανταγωνισμό που μετά τη διεύρυνση της ΕΕ και τις παγκόσμιες συμφωνίες απελευθέρωσης γίνεται όλο και πιο σκληρό και ανταγωνιστικό.

Πολιτικές που έχουν σε προτεραιότητα τις ισορροπίες κι όχι το πρόβλημα είναι τελείως ακατάλληλες. Αφενός, γιατί αφήνουν τα προβλήματα να οξύνονται και, αφετέρου, γιατί στην ουσία τους υποκρύπτουν την αποδοχή ισχυρών κλυδωνισμών και ανισορροπιών σε βάρος των θεμάτων και των στρωμάτων εκείνων που δήθεν θέλουν να προστατέψουν.

Η εμπειρία μας μέχρι τώρα είναι ότι το πρόβλημα της υψηλής ανεργίας απαιτεί πολιτικές με μαζικό αριθμητικό στόχο και αποτέλεσμα. Οχι οριακές ή σημειακές επιδράσεις.

Το πρόβλημα, επιπλέον, κάθε άλλο παρά είναι πρόβλημα μόνον της πολιτικής. Είναι και πολλών άλλων κοινωνικών φορέων. Η ανεργία στη σημερινή φάση απαιτεί ένα σύνολο παρεμβάσεων, οι οποίες θα έχουν στο επίκεντρο της προτεραιότητας τους άνεργους. Ας μην εξαπατούμε τους ίδιους τους εαυτούς μας -πέρα από τους άλλους.

Ούτε το πολιτικό σύστημα, ούτε οι "κοινωνικοί εταίροι", ούτε κανείς από όσους αυτοπροβάλλονται στη δημόσια και ευρύτερη κοινωνική σκηνή διεκδικώντας την κοινωνική συνοχή, δεν έχει τοποθετήσει ιδιαίτερα ψηλά τους άνεργους. Όμως, οι αριθμοί των άνεργων είναι βασικός κοινωνικός-οικονομικός πίκυς που μετρά την επιτυχία ή αποτυχία της πολιτικής και των επιλογών -ιδεολογικών ή πρακτικών, πολιτικών, ιδιωτικών ή συλλογικών- της κοινωνίας μας.

ΚΥΡΙΑΡΧΕΙ Η ΑΤΖΕΝΤΑ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

Αριστεροδεξιός συντηρητισμός

Ενα βασανιστικό ερώτημα, σαν φάσμα, θα πλανάται επάνω από την Ελλάδα το 2005: Τι μπο-

ΓΡΑΦΕΙ

**Ο ΜΙΜΗΣ
ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ**
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ
ΠΑΣΟΚ

ρεί να παράγει στην Ελλάδα μία επιχείρηση που δεν θα μπορεί να το κάνει πολύ πιο φθηνά στη Βουλγαρία ή την Τουρκία; Υπάρχει ακόμη κάποιο συγκριτικό της πλεονέκτημα και πού; Στη ναυτιλία; Εντάξει. Στον τουρισμό, με πολλά "αν". Στις νέες υπηρεσίες; Δύσκολο. Εδώ οι Αμερικάνοι έχουν αρχίσει να ανησυχούν με την παγκοσμιοποίηση και να θέτουν το ερώτημα τι μπορεί να φέρουν στην αγορά τα επόμενα δέκα χρόνια που δεν θα το παράγει η Κίνα και η Ινδία. Ίσως βιοτεχνολογία και νανοτεχνολογία, και βέβαια προωθημένες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Ως εδώ, τίποτε παραπάνω.

Ο κλασικός νόμος του συγκριτικού πλεονεκτήματος δεν θα λειτουργεί υπέρ των αναπτυγμένων χωρών όταν οι χώρες υποδοχής ξένου κεφα-

λαίου, όπως η Κίνα, θα αποκτούν ταυτόχρονα συγκριτικό πλεονέκτημα και στους παραδοσιακούς τομείς της φθηνής και ανειδίκευτης εργατικής δύναμης και στους καινοτόμους τομείς της υψηλής τεχνολογίας και των νέων υπηρεσιών. Ο νόμος της "δημιουργικής καταστροφής" μπορεί να λειτουργήσει σε ορισμένες χώρες μόνον στο σκέλος της "καταστροφής" και όχι της "δημιουργίας" ή σ' άλλες μπορεί να πέσει η καταστροφή και σ' άλλες η δημιουργία. Ιστορικά, η παγκοσμιοποίηση είναι μια "win-win" διαδικασία, αλλά άμεσα θα υπάρχουν κερδισμένοι και χαμένοι, πέρα από τις διαχωριστικές γραμμές και τα δογματικά κουτάκια που έχουμε στο μυαλό μας.

Η εξαγωγή κεφαλαίου στο εξωτερικό θα είναι ωφέλιμη για την οικονομία της χώρας που το εξάγει μόνον εάν το 70% των θέσεων εργασίας που χάνονται αναπληρώνονται σ' ένα το πολύ χρόνο και με μισθούς που θα φθάνουν τουλάχιστον στο 90% των προηγούμενων.

Η Αμερική είναι στο όριο ασφαλείας. Η Γερμανία αναπληρώνει μόνο το 40% των χαμένων θέσεων εργασίας. Η Ελλάδα; Δεν ξέρουμε... είναι στον κόσμο της. Ο,τι νομοθετεί, ό,τι συζητεί αυτόν τον καιρό ανήκει στην ατζέντα του χθες. Η ακινησία, η αντιμεταρρύθμιση, το status quo, ο φόβος των ώριμων αλλαγών, ο αριστεροδεξιός συντηρητισμός διαπερνούν, στον ένα ή τον άλλο βαθμό, όλο το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό φάσμα. Τα πράγματα αλλάζουν για να μείνουν τα ίδια. Η ατζέντα του 2005 μπορεί να περιμένει.

Ο,τι νομοθετεί, ό,τι συζητεί αυτόν τον καιρό η κυβέρνηση ανήκει στην ατζέντα του χθες. Η ακινησία, η αντιμεταρρύθμιση, το status quo, ο φόβος των ώριμων αλλαγών, ο αριστεροδεξιός συντηρητισμός διαπερνούν, στον ένα ή τον άλλο βαθμό, όλο το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό φάσμα

“

ΤΑΣΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ

Η αβεβαιότητα, ο φόβος, η περικρατάκωση που έχουν ήδη κάνει πολύ ορατή την παρουσία τους σε πολλά σημεία των αστικών κέντρων και της χώρας είναι καταλυτικά και για την οικονομία.

“

ΜΙΜΗΣ ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ

Τι μπορεί να παράγει στην Ελλάδα μία επιχείρηση που δεν θα μπορεί να το κάνει πολύ πιο φθηνά στη Βουλγαρία ή την Τουρκία;

100+36
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ